

Цевменко Євгеній Володимирович, магістрант кафедри організації та безпеки дорожнього руху, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, бакалавр.

Наглюк Іван Сергійович, завідувач кафедри організації та безпеки дорожнього руху, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доктор технічних наук.

Krsto LIPOVAC, chief of department for traffic safety and road vehicles, The Faculty of Transport and Traffic Engineering University of Belgrade, PhD.

Шевцов Дмитро Дмитрович, аспірант кафедри організації та безпеки дорожнього руху, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, магістр.

РІВЕНЬ КОРИСТУВАННЯ РЕМЕНЯМИ БЕЗПЕКИ ВОДІЯМИ ТА ПАСАЖИРАМИ МІСТА ХАРКІВ

Забезпечення безпеки дорожнього руху треба розглядати як серйозну соціально-економічну задачу. Для успішного рішення проблеми забезпечення безпеки дорожнього руху потрібен комплексний підхід, спільні зусилля значної кількості міністерств, відомств, громадських організацій, заінтересованої участі усіх членів товариства.

За офіційними даними Національної поліції України, щороку відбувається понад 150 тисяч дорожньо-транспортних пригод, а саме у місті Харків понад 10 тисяч. Причини можуть бути різними: зіткнення, перекидання, наїзди, аварії не тільки з вини водіїв, а й пішоходів та інших учасників руху – наслідки кожної з дорожньо-транспортних пригод нерідко фатальні. Щороку на дорогах України гине не менше 3,5 тисяч людей та травмуються не менше 35 тисяч, з них не менше 100 людей гине та більше 1,5 тисячі людей травмуються в місті Харків. Тобто кожного дня на дорогах України гине понад 9 осіб. За цими показниками аварійності та наслідками дорожньо-транспортних пригод, Україна є одним із лідерів серед європейських країн [1,2]. Так чому, кожен раз, сідаючи в транспортний засіб і не підозрюючи про те, що чекає за поворотом, водій готовий нехтувати цінністю свого життя, лише б не використовувати ремінь безпеки?

Транспортний засіб – джерело підвищеної небезпеки, тому на водія покладається відповідальність не тільки за своє життя, а й за життя пасажирів транспортного засобу. Так, у підпункті «в» пункту 2.3 Правил дорожнього руху України визначено, що для забезпечення безпеки дорожнього руху водій зобов'язаний на автомобілях, обладнаних засобами пасивної безпеки (підголівники, ремені безпеки), користуватися ними і не перевозити пасажирів, не пристебнутих ременями безпеки. Це, зокрема, стосується і пасажирів на задніх сидіннях. В свою чергу, підпунктом «г» передбачено, що під час руху на мотоциклі і мопеді водій зобов'язаний бути в застебнутому мотошоломі і не перевозити пасажирів без застебнутих мотошоломів.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, невикористання ременів безпеки та мотошоломів є одним з ключових факторів ризику, який

безпосередньо впливає на безпеку дорожнього руху та має прямий причинно-наслідковий зв'язок з дорожніми аваріями та їх тяжкими наслідками.

Використання ременів безпеки є найбільш дієвим засобом захисту водіїв і пасажирів під час дорожньо-транспортних пригод. Застебнуті ремені зменшують ризик контакту тіла з деталями автомобіля в разі зіткнення, утримують людину від викидання з автомобіля та небезпечних переміщень всередині автомобіля (наприклад, в разі перевертання), зменшують ймовірність завдання травм іншим пасажиром (наприклад, не пристебнутий пасажир на задньому сидінні в разі лобового зіткнення летить вперед і завдає важких травм тим, хто сидить попереду, навіть якщо вони пристебнуті) та гарантують оптимальне спрацювання подушок безпеки. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, ефективність ременів безпеки для порятунку життів становить близько 50 % у дорожньо-транспортних пригодах, результатом яких у випадку невикористання ременів стала би смерть водія та пасажирів.

Говорячи про проблему ігнорування ременя безпеки, однією з причин низького рівня використання ременів безпеки є незначна відповідальність. Наразі адміністративне покарання за порушення правил користування ременями безпеки та мотошоломами в Україні становить 3 неоподатковувані мінімуми доходів громадян.

Розмір даного штрафу є занадто поблажливим та неспіврозмірно низьким порівняно з тяжкими наслідками, які можуть бути спричинені через недотримання правил. Окрім того, встановлення державою такого незначного розміру штрафу створює у водіїв та пасажирів уявлення, що порушення цих норм є чимось дріб'язковим та несуттєвим, хоча наслідком є численні людські втрати. Сукупність цих факторів сприяє масовому ігноруванню користування ременями безпеки та мотошоломами, що призводить, в свою чергу, до збільшення кількості загиблих та травмованих на дорогах України.

Відсутність суворої системи покарань здатне ввести в оману водіїв, натякаючи, що порушення за ігнорування ременів – це дрібниця. Для порівняння: у Франції штраф за ігнорування ременя безпеки становить 135 євро (понад 3,5 тисячі грн), у Чехії – 77 євро (понад 2 тисячі грн), в Словенії – 120 євро (понад 3 тисячі грн), а в сусідній Польщі – 100 злотих (понад 600 грн). Статистика цих країн показує, що такі заходи влади і правда дієві: Франція – 99% водіїв користуються ременями безпеки, Чехія – 97%, Словенія – 93% і Польща – 83%.

На перший погляд може здатися, що ці країни далекі від реалій української проблеми, де тільки 23% (за результатами обстеження кампанії «За безпечні дороги») водіїв дійсно користуються ременями, тому порівнювати їх неправильно. На подібні закиди є інший приклад – Великобританія, де до прийняття закону в 1983 році про відповідальність за ігнорування ременя на передньому сидінні та інформаційної кампанії щодо цього рівень користування ременями був приблизно такий же, як і в Україні сьогодні – 25%. Зате після введення штрафу – 90%. У 1991 р. користування ременем стало обов'язковим для водія та пасажирів, і рівень свідомості громадян зріс з 10% до 40%.

Результати обстеження, рівня користування ременями безпеки водіями та пасажирями міста Харків, в період з 2015 по 2019 рік, які виконала кафедра організації і безпеки дорожнього руху Харківського національного автомобільно-дорожнього університету по методиці професора Krsto LIPOVAC, представлені на рисунках 1, 2 та 3.

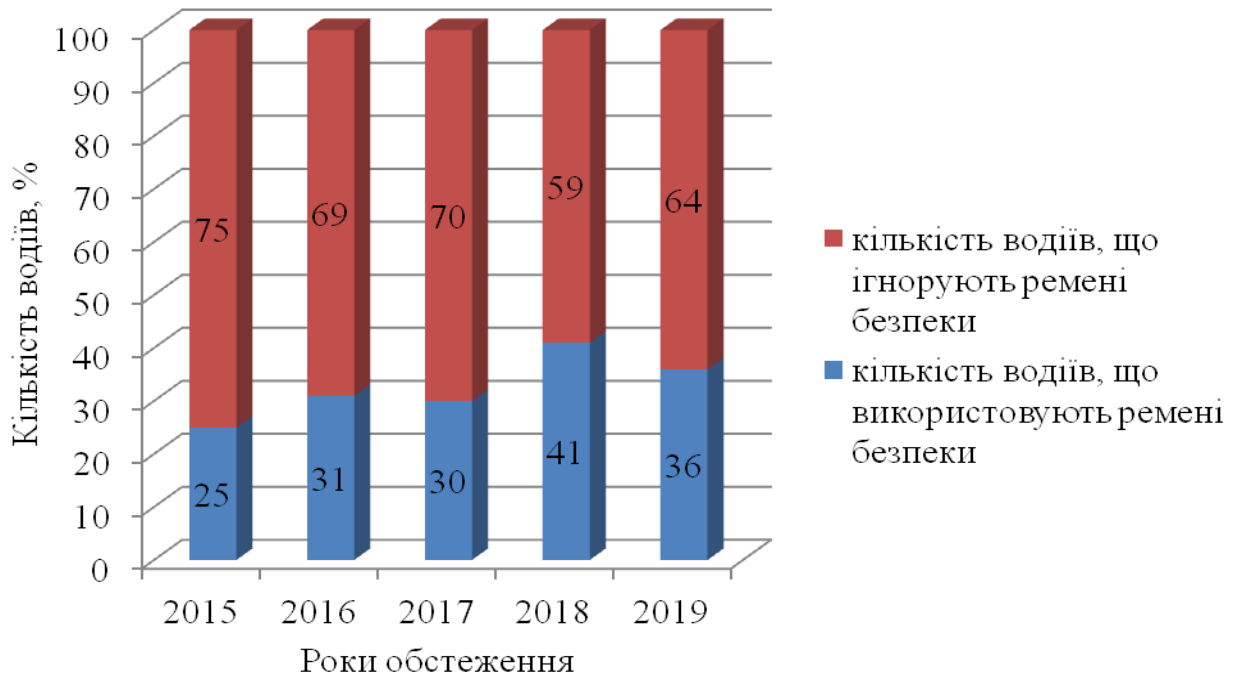

Рисунок 1 – Кількість водіїв, що використовують та ігнорують ремені безпеки

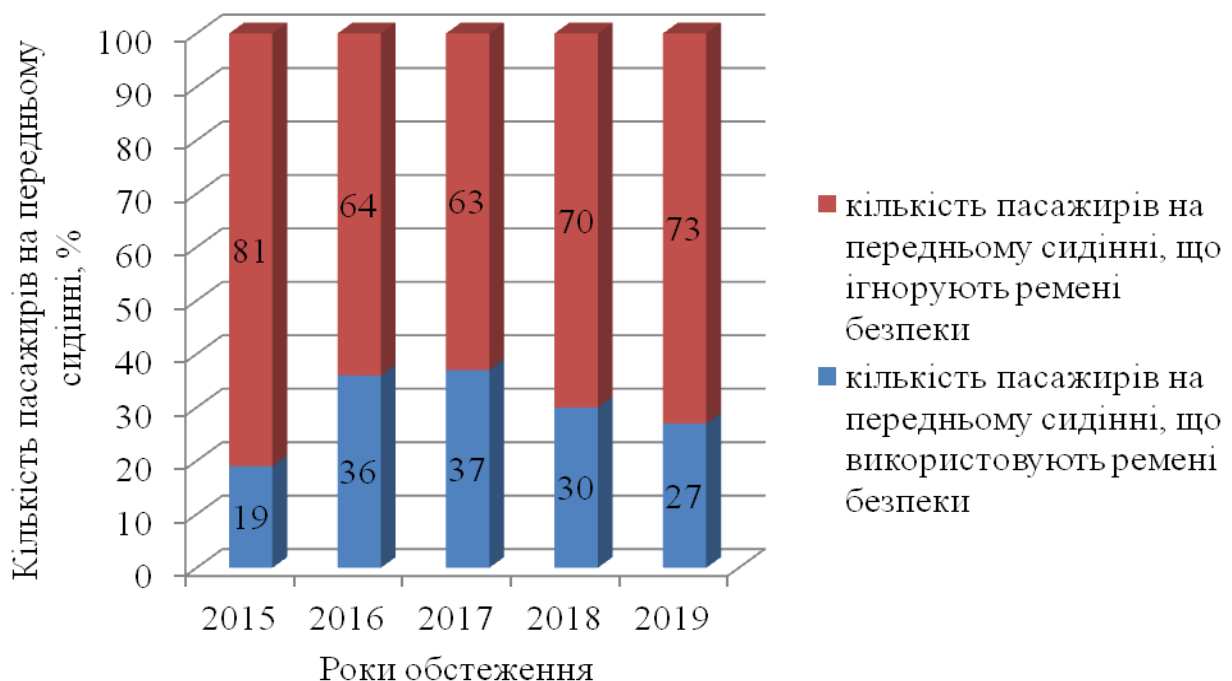

Рисунок 2 – Кількість пасажирів на передньому сидінні, що використовують та ігнорують ремені безпеки

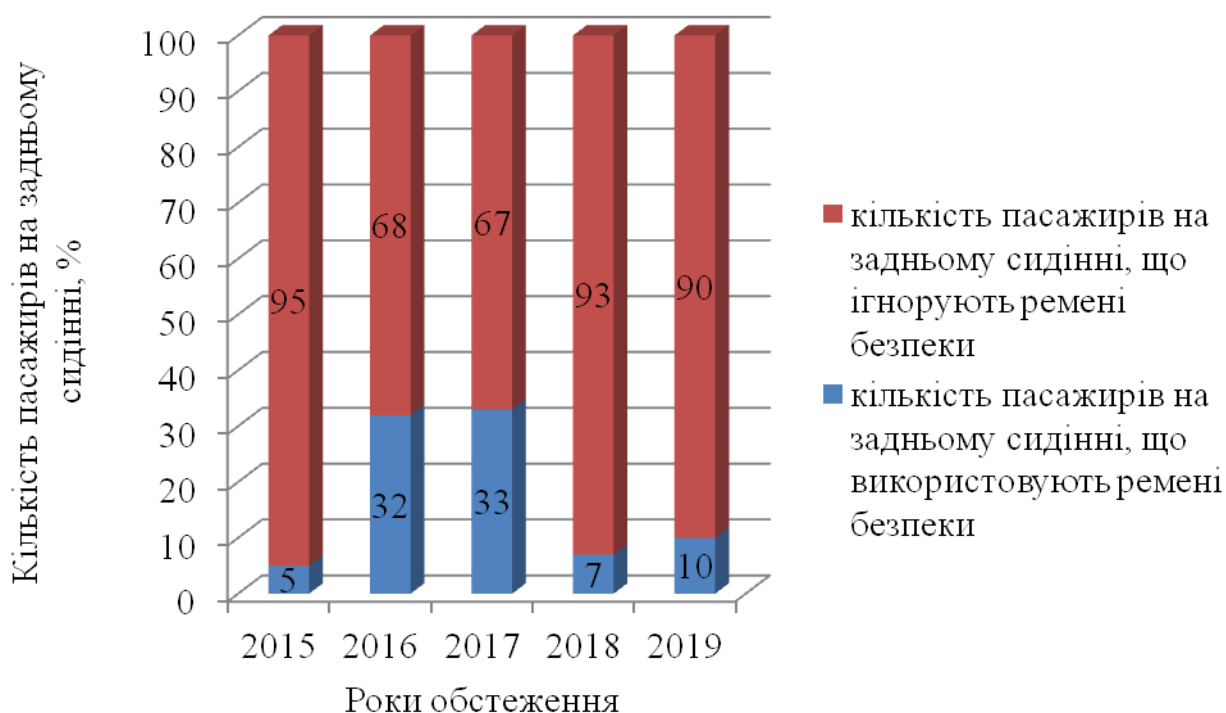

Рисунок 3 – Кількість пасажирів на задньому сидінні, що використовують та ігнорують ремені безпеки

Аналіз результатів дослідження показує, що є великий відсоток ігнорування ременями безпеки, як водіями, так і пасажирями транспортних засобів.

Звідси випливає, що врегулювання питання з підвищенням самосвідомості громадян в Україні має обов'язково відбуватися на двох рівнях: законодавчому та просвітницько-соціальному. Для цього повинні проводитися спеціальні кампанії з яскравими прикладами, які покажуть громадянам, як така, здавалося б, невелика деталь, як мотошолом або ремень безпеки, здатні врятувати життя. Тільки так кожен для себе зрозуміє, чи варто нехтувати цією можливістю.

Список використаних джерел

1. Національна поліція України [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.npu.gov.ua>.
2. Верховна рада України [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua>.